

گزارشگری پایداری؛ توسعه تدریجی

گفتگو با:

دکتر مهدی مرادزاده فرد

عضو هیئت علمی دانشگاه

آزاد اسلامی واحد کرج

سپاس

به شما خوشامد می‌گوئیم و از این که مجله حسابرس و خوانندگان آن را تنها نمی‌گذارید سپاسگزاریم. گفتگوی ما پیرامون گزارشگری

پایداری و موضوعهای مرتبط با آن است. ابتدا توضیحی برای معرفی گزارشگری پایداری ارائه کنید؟

دکتر مرادزاده فرد

گزارشگری پایداری منعکس‌کننده دستاوردهای محیطی، اجتماعی و اقتصادی یک شرکت می‌باشد و نشان می‌دهد که واحد تجاری با در نظر گرفتن این موضوعات چگونه طرحهای توسعه خود را در آینده به مرحله اجرا درمی‌آورد. گزارشگری پایداری شرکتها به سهامداران و سایر ذینفعان این امکان را می‌دهد که با مخاطرات غیر مالی و فرصتهای مرتبط با فعالیت بخشهای مختلف سازمان آشنا شوند.

مالی، عملکرد مالی و جریانهای نقدی واحدهای گزارشگر است و اطلاعات مربوط به گزارشگری پایداری را می‌توان به‌طور زیر علاوه بر صورتهای مالی در اختیار استفاده‌کنندگان قرار داد:

- در یادداشتهای پیوست صورتهای مالی،
- از طریق گزارش هیئت‌مدیره به مجمع صاحبان سهام،
- در صورتهای مالی مکمل.

سازمان

گزارشگری پایداری به چه عواملی توجه دارد و آیا می‌تواند موجب ارتقای اعتبار شرکت شود؟

دکتر مرادزاده‌فرد

از جمله عوامل بیرونی گزارشگری پایداری می‌توان به عوامل بازار اشاره نمود که عبارت از موارد زیر بوده و مشاهده می‌شود که بهبود شهرت و اعتبار سازمانها نیز در آن لحاظ گردیده است:

- تولید و ارائه محصولات متفاوت با توجه به منابع موجود و نیاز مشتریان،
- توجه به ارزشهای مورد توجه مشتریان (به‌طور مثال، حقوق

سازمان

تیتروار اشاره کنید که گزارشگری پایداری چه مزایایی دارد.

دکتر مرادزاده‌فرد

- تلاش جهت برآورده کردن الزامات قانونی و کاهش هزینه‌های نهایی در اثر پذیرش قوانین آتی،
- دستیابی به شهرت بیشتر و افزودن به توان رقابت‌پذیری سازمان،
- اعلام و عمل به اصول اخلاقی حاکم بر فعالیتهای سازمان،
- داشتن توان عکس‌العمل در قبال تغییرات فناوری و استفاده از نقش آن در توسعه پایدار، و
- کاستن از فشار حامیان محیط‌زیست.

سازمان

در گزارشگری پایداری چه اطلاعاتی برای استفاده‌کنندگان تهیه و منتشر می‌شود؟

دکتر مرادزاده‌فرد

موسسه حسابرسی کپی‌ام‌جی (KPMG)، گزارشهای پایداری را به‌عنوان گزارشهایی شامل اطلاعات کمی و کیفی عملکرد مالی، اقتصادی، اجتماعی، اخلاقی و زیست‌محیطی تعریف می‌کند. طبق بررسیهای انجام‌شده این موسسه گزارشهای پایداری شرکتها در واحدهای تحت رسیدگی آن به‌شرح موارد زیر بوده است که می‌توان این موارد را الگوی خوبی برای بیان اطلاعات مورد نیاز استفاده‌کنندگان دانسته و به تهیه و ارائه آن اقدام نمود:

- ملاحظات محیط زیستی،
- پایداری تولید و عملیات،
- موضوعات اجتماعی،
- موضوعات سلامت و امنیت، و
- حاکمیت شرکتی.

سازمان

اطلاعات پایداری چگونه و در چه قالب یا قالبهایی منتشر می‌شود؟ آیا این اطلاعات در صورتهای مالی هم منعکس می‌شود؟

دکتر مرادزاده‌فرد

صورتهای مالی بیان‌کننده اطلاعات کمی در مورد وضعیت

ویژگیهای سازمانهای پایدار:

• دسترسی آسان به اطلاعات سازمانها

• گزارشگری شفاف

• فرهنگ مصرف درست

• اهتمام برای کاهش مصرف مواد اولیه و

• پذیرش و عمل به قوانین و مقررات

انسانی)،

- ایجاد توان دسترسی به بازارهای جدید جهت رقابت،
- انعکاس سرمایه‌گذاران اجتماعی سازمانها، و
- بهبود شهرت و اعتبار سازمان.

سازمان

پایداری و گزارشگری آن در ایران تا چه اندازه مورد توجه بوده است؟

دکتر مرادزاده فرد

در کشور ایران متأسفانه اقدام و عمل موثر و شایانی را به میحث گزارشگری پایداری مشاهده نمی‌کنیم. سیاستهای اقتصادی و اجتماعی اعمال شده در دهه‌های اخیر گویای روندی کاملاً معکوس در مسیر پایداری را در کشور نشان می‌دهد. بحران آب که اثرات مخرب سیاستهای گذشته و اخیر در کشور است یکی از بهترین مصادیق این ادعا می‌باشد.

به نظر اینجانب عمده‌ترین دلایل بی‌توجهی به توسعه پایداری و گزارشگری پایداری را می‌توان ناشی از موارد زیر دانست:

- وضعیت اقتصادی کشور که مجالی به سازمانها برای توجه به توسعه پایدار و در نتیجه گزارشگری پایداری نمی‌دهد.
- عدم آموزش مفاهیم گزارشگری پایداری به اهالی حرفه حسابداری در دانشگاه‌ها و مراکز حرفه‌ای آموزشی.
- عدم شناخت استفاده‌کنندگان گزارشها و صورتهای مالی از مفاهیم و مزایای گزارشگری پایداری.
- عدم وجود قوانین لازم و کافی بابت گزارشگری پایداری در سطح کشور.

سازمان

استانداردهای گزارشگری مالی چه ارتباطی با گزارشگری پایداری دارند؟

دکتر مرادزاده فرد

بنیاد استانداردهای گزارشگری مالی بین‌المللی کوششهایی را آغاز نموده که می‌تواند به تدوین استانداردهای پذیرفته‌شده جهانی منجر گردد که رویکرد اصلی آن توجه به وضعیت آب‌وهوا است که به معضل اصلی ساکنان کره زمین تبدیل شده و پایداری کل سیاره را به مخاطره انداخته است. بر این اساس گزارش ریسک و مخاطرات ناشی عوامل اثرگذار بر وضعیت آب‌وهوایی از موضوعاتی است که ممکن است در

الزامات گزارشگری پایداری

در سطح سازمانهای بزرگ

آغاز می‌گردد و

به تدریج در سطح

کل واحدهای گزارشگر

تسری می‌یابد

آینده نزدیک در استانداردهای گزارشگری مالی مطرح و گنجانده شود.

سازمان

گزارشگری پایداری با گزارشگری مالی چه تفاوتی دارد؟

دکتر مرادزاده فرد

گزارشگری مالی طبق استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی توجه اساسی به شناخت، اندازه‌گیری، ارائه و افشا در رابطه با داراییها و ادعای بر آنها (وضعیت مالی) تغییرات در خالص داراییها (عملکرد مالی) و جریانهای نقدی حاصل از فعالیتهای واحدهای گزارشگر دارد در حالی که به نظر می‌رسد گزارشگری پایداری بیشتر بر بیان اطلاعاتی توجه دارد که جنبه غیر مالی و کیفی داشته و ارائه آنها در یادداشتهای پیوست صورتهای مالی یا طرق دیگری که فوقاً به آنها اشاره شد امکانپذیر است.

سازمان

آیا به کارگیری استانداردهای گزارشگری پایداری هم مثل استانداردهای حسابداری در شرکتها الزام‌آور

خواهد بود؟

دکتر مرادزاده فرد

به نظر اینجانب الزام برای به کارگیری استانداردهای گزارشگری پایداری می‌تواند به عوامل زیر بستگی داشته باشد:

- میزان تاثیرگذاری فعالیت سازمانها بر پایداری، و
- میزان بزرگی سازمانها جهت امکان تامین هزینه‌های گزارشگری پایداری.

بر اساس عوامل مذکور پیش‌بینی می‌کنم الزامات گزارشگری پایداری در سطح سازمانهای بزرگ و طبعاً دارای آثار بیشتر بر فاکتورها و عوامل پایداری در سطح محیط‌های اقتصادی و مثلاً شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار آغاز گردد و البته به تدریج در سطح کل واحدهای گزارشگر تسری یافته و به آن عمل شود.

سازمان

در گزارشگری پایداری به چه عواملی توجه می‌شود؟ به عبارت دیگر، شرکتها برای جهتگیری به سمت پایداری باید چه عواملی را در نظر بگیرند؟

دکتر مرادزاده فرد

برای پاسخ به این سوال باید به عوامل داخلی گزارشگری پایداری به شرح زیر در شرکتها توجه شود:

الف- عوامل مدیریتی که شامل توجه به موارد زیر است:

- ارزیابی همه ساختارهای داخلی سازمان و رویه‌های مدیریت،
- توسعه و پیاده‌سازی مکانیزمهای انگیزشی جهت توسعه خلاقیت‌های پایداری و افزایش عملکرد پایداری،
- شناسایی پیش از موقع فرصت‌های بالقوه تجاری،
- مدیریت بهتر ریسکها و تمایل به سطوح ریسک پایین‌تر، و
- بهبود سلامتی کارگران و کیفیت شرایط کاری و جبران خسارت.

ب- عوامل عملیاتی سازمانها شامل موارد زیر:

- شناسایی مشکلات زیست‌محیطی،
- حداقل کردن آثار زیست‌محیطی،
- کاهش مواد اولیه مصرفی،
- دستیابی به اثربخشی انرژی، و
- اخذ گواهینامه‌های عملیاتی.

پ- توجه به عوامل اقتصادی شامل:

- کاهش هزینه‌ها،
- فرصت‌های جدید بازار، و
- نوآوری‌های تکنولوژیکی.

سازمان

به کارگیری استانداردهای پایداری چه تاثیری در ارزش بنگاه دارد؟

دکتر مرادزاده فرد

می‌دانیم که ارزش بنگاه‌ها الزاماً از جمع ارزش منصفانه دارایی‌های آن و کسر بدهیهایش از جمع مذکور حاصل نمی‌شود. عوامل متعدد دیگری در ارزش بنگاه‌ها تاثیرگذار است که دنیای کنونی حسابداری بدون متمایز نمودن آن عناصر از یکدیگر، به جمع کلیه آنها که موجب تفاوت ارزش کل یک بنگاه با جمع خالص دارایی‌های آن به ارزش منصفانه است، سرفق‌لی اطلاق می‌کند. همانطور که در سوالات فوق بیان و اشاره شد، گزارشگری پایداری موجب بهبود درجه اعتباری و نیز باعث نگرش مثبت جامعه به سازمانهایی خواهد بود که به امر گزارشگری پایداری اقدام کنند که این امر قطعاً در ارزش کل واحد تجاری و طبعاً در مبلغ سرفق‌لی آن تاثیر مثبت خواهد داشت.

سازمان

سازمانهای پایداری چه ویژگی‌هایی دارند؟

دکتر مرادزاده فرد

موارد زیر را می‌توان از جمله ویژگی‌های سازمانهای پایداری دانست که از منظر ذینفعان آن سازمانها قابل تبیین است:

- دسترسی آسان به اطلاعات سازمانها،
- گزارشگری شفاف (برای سرمایه‌گذاران و نهادهای قانونی)،
- بهره‌مندی از فرهنگ مصرف درست منابع محدود،
- اهتمام برای کاهش مصرف مواد اولیه، و
- پذیرش و عمل به قوانین و مقررات کاری کشوری و بین‌المللی.

سازمان

برای این گفتگو از شما تشکر می‌کنیم.